

Előfizetési árak:

Egész évre	8 kor. — fil.
Fél évre	4 kor. — fil.
Negyed évre	2 kor. — fil.

Előfizetési díjak, hirdetések s bármily írásbeli közlemények a lap szerkesztőségéhez küldendők.

Megjelenik
minden Kedden.

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánkozásoknál eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fil. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt díjak egyzsége szerint.

V. évfolyam.

Szászsebes, 1901. Julius 16.

42. szám

Erdészeti középiskola.

A „Magyar Erdész” című szaklap ismételtén foglalkozott azzal az eszmével, hogy hazánkban az erdészeti akadémia és az erdőőri szakiskolák közé egy erdészeti középiskola illesztessék be, melynek hivatása lenne az olyan kisebb erdőbirtokok kezelésére, melyek akadémikus erdész tartását meg nem bírják, megfelelő szakerőt kiképezni. Miután a kérdéshez a magunk részéről is hozzászólni óhajtunk, szükségesnek látjuk erre nézve a nevezett lapban legutóbb megjelent cikket átvenni, hogy így tisztelt olvasóinknak megadjuk az alapot annak a megérthetésére, a mit később ebben a tárgyban írni fogunk. A kérdéses cikk a fent irt felirat alatt jelent meg s tartalma a következő:

Az erdőőri intézmény a törvényből kiolvashatólag (erdőtörvény 22. §.) „az erdők megőrzése végett” van. Ehhez szerintem a következő kvalifikáció, vagy mondjuk felszerelés, elegendő: egészséges test és bátor lélek, egy nyugalmazott katonapuska (amelynek igénybe nem vétele mellett azonban nyomós okok szólnak) tudni kell azután azt, hogy mit tesz lopni, károsítani és veszélyeseket cselekedni, mert hát ezek meggátlásában rejlik az őrzés fogalma: a kihágás megtorlása s az evvel kapcsolatos magasabb erkölcsi cél: a javítás már kívül

esik az erdőőrzés fogalmán, az erdőőrzővel csak annyiban van összefüggésben, amennyiben ez méri meg a lopott dolog nagyságát, ami a birói ítélet substratuma. Miután én a magam részéről az egész erdőkártételi ügy végczélját abban látom, hogy az erdőkáresetek a szolgabirói nyilvántartókból bármilyen módon kivezetessenek, a jelzett szerény mérési tudományt s egy czolstokot csapván még a vázolt felszerelésekhez ideális tökélyű erdőőrzőnek tartok minden oly individuumot, akiben a felsorolt feltetelek és kellékek megvannak.

Az erdőtörvény azonban — daczára hogy csak őrzésről beszélt fentebb — nem így fogja fel a dolgot a további szakaszaiban, mert a 37. §. c) pontja bizonyos erdőbirtosok erdeiben alkalmazott erdőőröktől már szakvizsgát is kíván. Ehhez pedig tudomány kell, annál is inkább, mert senki sem tudhatja azt, vajjon az erdőtörvény 22-ik §-ának második bekezdése szerint nem lesz-e erdőkezelő és erdőőrző is egy személyben. A törvény ezt a szakvizsgát bizonyára nem azért írja elő, hogy a diplomás embereket szaporítsa és hogy az előéletek változatos kaoszából mindentféle brancsbelieket az erdőőri ugorkafára mászassan, hanem azért hogy a kezelőtiszteknek az erdőőrökben az erdészeti szak szempontjából is alkalmazható segéderőket, esetleg pedig a 22. § szerint a csekélyebb terjedelmű vagy kisebb értékű erdők tulajdonosainak kezelőket adjon.

No hát én szerintem itt a bibi, amiből a

középiskola mellett szóló szempont kigombolyítható. Saját tapasztalatom szerint ugyanis a mostani szakképzettségű erdőőrökben éppen nem látom megvalósulva azt az erdészeti szakközeget, akire gondolataim kiviteléjére nyugodtan rábízhatnám. Éppen ezért egyenesen felállítom tételemet, hogy: válasszuk el az erdőőrzés feladatát az erdőkezelésben való segítő közre működés feladatától úgy, hogy az erdőőrzésre józan eszű, fedhetlen életű, bátor lelkű, jó szervezetű egyszerű embereket — aminőket majd minden községben találhatni — alkalmazzunk, a kezelő-tisztek mellé pedig adjunk az eddigi erdőőröknél magasabb képzettségű oly egyéneket, akikre nemcsak a kezelést sorvasztó iroda sallangjait és vitézkötésű iratcsomói jórésztét bízhatjuk, hanem akik oly ügyekben is eljárhatnak, aminőket magunk sem az akadémián, hanem az életben tanulunk meg (községi ügyek, adók, apróbb levelezések iktatás, naplók, nyilván-tartások stb.), avagy a minők akadémiai képzettség nélkül is végezhetők (töméredek apróköltségvetés a tatározásokról, ezek kivitele, leszámolása, erdőkártételek ügye stb.). Természetes, hogy ennek a kis, újan berendezett munkakörnek a mostani erdőgondnok lenne a vezetője, felügyelője és feje.

Erre az eszmemenetre, amint az előbbi pont elején is jeleztem, az a tapasztalat juttatott, hogy nem tarthatok a szak szempontjából eléggé alkalmazhatóknak a mostani képzettségű

erdőőrök. Lehet, hogy csalódom, de nem is vindikálok állításomnak abszolút igazságot. Hogy azonban az én működési körömben a dolog így áll, azt nyugott lélekkel állíthatom. Az életben az a szabály domborodik ki, hogy egyforma képzettségű emberek között is van selejt, de az erdőőröknél azt látom, hogy az alkalmazható ember a kivétel. Olyan erdőőr, aki a feketefenyőt a mocsárba ülteti, mert nem ismeri az új erdészének a gusztusát sohasem jár a saját esze, hanem főnökének a szempillantásai után. Ez az erdőőr nem az erdészeti tudományhoz ért, hanem főnökében képzel más-más erdészeti izlést és ezt akarja kitanulni s e szerint cselekedni. És itt nem az erdőőrök hanyagságában vagy ügyetlenségében kell a hiba okát keresnünk, hanem az intézmény rendszertelenségében.

Az erdőőri szakvizsgautasítás 2 pontja szerint ugyanis az erdőőri szakvizsga alapvető tudománya az írás, olvasás és a négy közönséges számtani művelet. Ha ez megvan, akkor bármily zajos mult választ el valakit eme mesterségek tanulási idejétől a mostani időpontig, erdőőr lehet boldog boldogtalan. S ne is teketóriázzunk sokat, de valljuk be, hogy ismerünk kocsisból, cipészből, szabóból, finánczból, 1—6 középiskolát végzett diákokból vett erdőőröket, sőt végzett akadémikusokat is. Mily változatos kép ez, mily változatos eszmejárás, mily tarka fogalmak, elvek és igények! Hol van itt a logikának, minden

A szent cigány.

(A Budapesti Napló után.)

Írta: Lőrinczy György.

Tengelyesen az istenházát már ki sem nyitják hétköznapon, esztendő óta. Minek nyitnák? Ugy sem kopogtat az ajtaján senkisé. Tavasszal, nyáron, a tengelyesi ember künn imádkozik az eke szarva mellett vagy az asztagok tövében, a szanaszét fehérlő falusi tornyokból, szerte csapongó harangszóval s a mezők fölött csattogó pacsirtával. Télviz idején meg a búbos kemence körül olvasgatja a tréfás és szent történeteket, vagy a bibliát meg a zsoltárokat, hogyha megáhitja az imádságot.

De azért, hacsak tessék-lássék kedvéért is beharangoznak minden reggel, minden délután, s a pap

is, a kántor is, szorongva lesi az ablakból: jön-e valaki, nem jön-e a föllegek urának dicsőséges házába, mint a szép hives patakra a szarvas kívánczik. De nem kívánczik a szép hives patakra senkisé. Hát otthon marad az imádság is, a zsoltár is, pappal, kántorral egyetemben.

Egy zimankós téli reggelen megint csak megkondul a harang. Fátyolosan, szomorúan, visszhang nélkül reszket el a néma falu fölött: dicsőség a magasságban lakó örök Istennek! Künn szakad a hideg téli zápor, csorog az eres, egyhangúan s az ablakok mellett elsüvit a szél, ki, a lombtalan fák közé, sárga, fagyos levelet tépni. Kutyának való idő.

A pap ajtaján kopogtatnak.

— Szabad . . .

A harangozó lép be. Tudja már a pap, mit jelent az. Elő is veszi mindjárt a habos selyem palástot.

— Tessék jönni, tiszteletes uram.

— Hát ugyan kicsoda kívánczolt? Ilyen időben!

— Pakal, instálom. Pakal József.

következetességnek, rendszernek alapja: az egység vagy az egyöntetűség? Szeretném azt látni, ki fog ily változatos társaságot egy kalap alá vonhatni. Ez az egyik hiba.

A másik hiba még tetőzi az elsőt. S ez a kiképzésben való egység hiánya. Az erdőörök jó része szakiskolában tanul, még nagyobb része az erdőhatóságoknál szokásos szakoktatás alkalmával képződik különféle mesterek keze alatt. Az a szerencse, hogy az a sok mindenféle tudomány legalább „Az erdőör” című tankönyv paragrafusain filtrálva jut a kellő helyére.

Az első hibából folyólag a kvalifikáció emelendő s az erdőőri pálya értékesebbé tendő; ne menjen oda minden ember, akinek a puska jobban tetszik a varrotűnél vagy a kaptafánál, hanem követeljük meg az előképzettség magasabb fokát. A néptanítók négy középiskolált s négy évi tanfolyamot járnak keresztül s általában nincsenek úgy ellátva anyagiakkal, mint a mindenféle barncsból toborzott erdőörök.

Ha már az előképzettség magasabb fokát — legalább is 4 középiskolát — írjuk elő, akkor már csak egy lépés választ el az erdészeti középtanintézettől. Mert jó alapon érdemes jó épületet emelni, tehát több ismeretre is rakjunk több tanulni valót, azaz állítsuk fel a nagyobb képzettséget nyújtó erdészeti középiskolát.

A harkály (közönséges tarka)

A földművelésügyi m. kir. minister úr folyó évi márczius hó 18-án kelt 24655 számú intézkedésével körrendeletet bocsátott ki a mezőgazdaságra hasznos állatok, és pedig úgy az emlősök, mint a madarak védelme érdekében, felsorolván abban mindazokat az állatokat, melyek jövőre a legnagyobb kiméletben részesítendők s a melyek pusztítása szigorú büntetést von maga után.

A rendelet szükségességét mindenki készséggel elismeri és ha van mellette valami sajnálatra méltó, úgy az csak az lehet, hogy ilyen rendeletnek a kibocsátására egyáltalában szükség volt s népünk még mindig nem elég érett, szellemileg nem elég fejlett arra, hogy ezeknek a hasznos állatoknak a védelmét maga vegye kezébe s hogy nem csak az iskola és a szószék, de minden egyes szülő is oktassa gyermekét a mezőgazdaságban legjobb munkatársaink, a hasznos állatok védelmére. Bebizonyított tény különben az is, hogy az ártatlan állatok üldözése és pusztítása együtt és karöltve jár az erkölcsök elvadulásával és a legtöbb gyilkosság aránylag azokban az országokban fordul elő, melyekben legnagyobb mértékben üzik a hasznos madarak pusztítását, így például ezen a téren határozottan Olaszország foglalja el az első helyet a szomorú és megdöbbentő statistikában.

Nem czélom most az vitatni, hogy a fent hivatkozott körrendelet egyes tételeit hogy lehetne összehangzásba hozni a vadászat érdekeivel, hanem csak arra akarok rámutatni, hogy olyanoknak is el van rendelve a védelemben való részesítése, melyek a mező vagy erdőgazdaságra nézve hasznosaknak lenni látszanak ugyan, de ha életük folyamát s táplálkozásuk

— A cigány.

— Az. A jó islen tudja, mi ütött hozzá.

S a pap megcsóválgatja a fejét, míg kikészülődik. Előkeresi a százesztendő esernyőt is a sarokból.

— Pakal. Hm. Pakal. . . .

De hiába Pakal a Pakal. Sőt hiába öreg és hiába cigány. A miatyánkot el kell mondani, a három zsoltárverset el kell énekelni a Pakal lelki üdvösségeért is épp úgy, mintha csak csupa grófokkal volna tele a templom. Ha áhitozik rá. Már pedig Pakal áhitozik. Nemcsak azon az egy napon, hanem azontul is. Minden reggel, minden délután ott van a templomban és hűségesen, áhitatos képpel hallgatja az imádságot meg a zsoltárokat mintha csak értené. Holott a kántor fogadni merne rá, hogy a vén gazember egy-egy árvá betünyit sem konyit az egész istendicsőítő-fohászkodáshoz.

Egy-két hétig csak állják a sarat mind a hárman, noha a kántor folyton zsörtölődik.

— Tán az egész templom egyedül a Pakal kedvéért van? Papostól, kántorostól együtt?

— Miért nem énekel neki többet, kántor ur?

Másnap tizenkét zsoltárverset énekel a kántor. A cigány hallgatja egyedül, türelmesen. Csupa fül.

Egyetlen szemhunyorításán szem látszik, hogy unná Dávid király kegyes muzsikáját. Sőt harmadnap, mikor a kántor megkértszerezi a zsoltárok versét és huszonhárom strófát énekel le egy folytában, a cigány, templomból kijövet hozzásomfordál alázatosan.

— Gyenyerü volt, csókolom kezsit. Gyenyerü. Elhallgatnám akár ítéletnapig!

No, hiszen a kántornak éppen csak ez kellett! A guta környékezte már mérgében. Ki is tavaszodott, a pap, a kántor is tavaszi szántásba fogna, de nem lehet. Délelőtt, délután, nap-nap mellett énekelniök, imádkozniök kell Pakalnak, a szent cigánynak. A pap is dühös, csak nem mutatja. A kántorból végre is kitor a méreg. Egyszer, istentisztelet után, az utcán ráförmed a cigányra.

— Te, Pakal. Megvesztél? . . .

A cigány a szeme közé vigyrgott.

módját figyelemmel kísérjük, ennek éppen az ellenkezőjét fogjuk tapasztalni. Ilyennek nyilatkoztatom ki én mindenek előtt a közönséges tarka harkályt s hogy ezt bebizonyíthassam, legyen szabad egyet-mást elmondanom róla olyat is, mit másoktól tudok, de olyat is, a mit magam is tapasztaltam.

Mi, kik az erdészeti pályán működünk, mindnyájan jól tudjuk azt, hogy a harkályfélék az erdőgazdaságra nézve hasznosaknak tekintendők azért, mert a fákat rongáló rovarokat nagy mértékben pusztítják. Így tanultuk ezt a könyvekből, de így is tapasztaltuk és tapasztaljuk folyton az életben és valóságban is, ezt a hasznosságát a harkályoknak tehát elvitatni nem lehet. Érdekes elnézni azt a bámulatos buzgóságot és szorgalmat, melylyel naphosszat kutatják a fákon a rovarok fészket, azután hallgatni azt a kopácsolást, melyet kemény csőrükkel a fa kérgén végeznek mindaddig, míg akkora lyukat vájnak abba, melynek segítségével hozzá férhetnek a kedves falathoz, akár csőrük, akár pedig hosszú nyelvük segítségével.

Ez lenne tehát a harkályok fényoldala, de miután nincs a világon olyan fény, melynek nemi árnyéka ne lenne, így a harkályok életében is akadunk olyan sötét pontra, mely azt a fényességet nagy mértékben ellensúlyozza, mely árnyoldalát pedig lehet hogy eddig csak nagyon kevesen ismerik. Tapasztalatom szerint ugyanis a harkály nagyon veszedelmes ragadozó madár s hogy ezzel vagyok kénytelen őt vádolni, arra a következő eset szolgáltatott okot:

Folyó évi május hó 17-én, midőn úgy 10 óra tájban délelőtt a vágásból összes fuvarosaim eltávoztak, magam kiizzadtan a munkától a vágás mellett lévő szálerdőbe húzódtam s ott fáradtan egy fatörzsre ülve, szivarkára gyújtottam. A mint így füstölve pihenek, egy a közeli fán kopácsoló harkály vonta magára figyelmemet. Éppen azon igyekeztem, hogy dicsérjem meg a hasznos munkában kifejtett szorgalmát, midőn

egyszerre az ellenkező oldalról sok apró madár sippogását hallottam. Abba az irányba nézve látom, hogy egy fa derekán alig egy méter magasan lévő lyukhoz egy czinke röpködött s a lyukba rakott fészében csipegő mintegy 10 szépen tollasodó fiókájának szorgalmasan hordta az élelmet. Most már azt nem győztem eléggé csodálni, hogy ez a gyöngé, apró madárka hogy képes ilyen nagy számú családot eltartani és felnevelni s tovább füzve gondolataimat, szinte hálát adtam az Istennek, hogy engem nem áldott meg ennyi fiókával, mert bizony nem tudom, hogy szegény erdőőr létemre mikép lennék képes tiz gyermeket táplálni. A kis czinke ez alatt folyton hordta teli szájjal a hernyókat a csipegő ifjúságnak, míg egyszer, éppen midőn a fészék nyílásánál állt, a szomszéd fán kopácsoló harkály mint a villám reá csapott s csőrével egymásután mérte fejére a csapásokat. Bár a megtámadt czinke sikongása vészjelző volt, nem véltem oly nagynak rá nézve a veszedelmet, midőn azonban egyszerre elnémult, akkor már tisztában voltam. Rögtön oda mentem s elűztem a harkályt, de a szegény czinkét már nem menthettem meg apró csalódja számára, de bizony csakhamar beláttam, hogy minden fáradozásom haszontalan s a 10 piczike a fészekben árvaságra jutott.

Meg akarván figyelni a tovább történendőket, újból meghúzódtam egy közeli fa tövébe s nem is hiába, mert csakhamar megtudtam, hogy miért ölte meg a harkály az öreg czinkét. A gonosz pára ugyanis pár percz múlva visszatért s miután egy darabig kémlelődt, egyszerre csak leszált a czinke holttestéhez, fölshált vele egy fára s miután ott előbb megkoppasztotta, elszált vele egy 50—60 lépésre lévő fához, melyen fészke volt s ott a kis madár húsával táplálta a ssját fiókáit. Azután rá került a sor a fészekben lévő fiatal czinkékre s ezeket is sorra mind elhordta volna, ha gonosz munkájában meg nem akadályozza őt halálos ítéletem.

— Jaj, dehogy vestem, dehogy vestem, kántor uram.

— Hát akkor mit akarsz ezzel a templomozással? Csak nem akarsz tán cigány szent lenni?

— Mikor olyan gyönyörűen énekel, kántor uram, Muszáj azt hallgatni! Már az egész sereg tudja. Megtanítottam rá.

Seregnek hívják tödniillik Tengelyesen a cigánysort. A kántornak akkor nyílt ki a szeme. Persze, a szép, király nóták csalogatták ide a cigányt. A melódiák, amikre rászületik. Az áhitatnak, istenfélelemnek nincs abban semmi része.

Másnap a pap három imádságot mondott el a templomban a következő nap hatot. A zsoltárok meg mindig rövidebbek lettek, míg egyszer csak végképpen elfogytak. A cigány azért váltig ott van mindig. Pislog ugyan, mint a rimóci nyul, de azért várja türelmes türelmesen, mikor kerül megint a sor a zsoltárokra, a a gyönyörű sép-éneklésre. De nem. De nem kerül rá soha.

Hanem a helyett a pap imádkozik folyton, hosszú, kegyes imádságokat. Az sem használt.

Egy pénteki napon aztán hat vaskos könyvvél megyen a pap a templomba. Maga elé rakja, a szószékre; egész torony a sok termetes könyv. Imádságos könyv kettő, aztán az ó meg az új testamentum s különféle szent beszédek gyűjteménye. Azonfölül pedig két szál fagygyugyertya is van ott, rézből való sulyos gyertyatartókban.

Ahogy reggel elkezd az imádkozást, meg sem áll délig. Egyik imádságot a másik után olvassa a szent könyvekből, egyik beszédet a másik után. S közbe-közbe a miatyánkot is elmondja kétszer-háromszor. Hiába, a cigány nem mozdul. Míg a pap hazamegy megebédelni, azalatt a kántor megy föl helyébe a szószékre és olvassa a végeszakadatlan imádságokat. De zsoltárt nem énekel. Ebéd után megint folytatja a pap s a cigány étlen-szomjan az egész napot a templomban tölti.

Már az alkonyat is leszállott, a pap még egyre

Nyilvánvaló tehát, hogy a harkályt bátran oda sorozhatjuk a ragadozók közé, mert kérdés, hogy vajjon hasznossága arányban áll-e azzal a mérhetlen kárral, melyet egy pár ilyen hasznos madár családjának elpusztítása által okoz s másik kérdés az, hogy vajjon nem követünk-e el bűnös könnyelműséget akkor, midőn a védelmet a harkályra is kiterjesztjük. Jó lenne, ha többi kartársaim is figyelemmel kísérnék ezt a jómadarat, mert akkor hiszem, hogy bűnössége csak hamar napfényre kerülne s a hatóságok megvonják tőle a meg nem érdemelt védelmet.

Varga V. Antal
erdőőr.

Vadászati statisztika.

—o.— Csak az imént hagyta el a sajtót a nagy mezőgazdasági statisztika utolsó, ötödik kötete s a földmivelésiügyi miniszter már azóta is egy oly új ágát világitotta meg a gazdasági életnek, a melyről mindekkorig statisztikai adataink hiányoztak.

Magyarország vadászterületeiről és az 1883 évi XX. t.-cz. értelmében bérbeadásra kötelezett területek után befolyt haszonbérjövodelekről készült ez új összeírás, a mely méltán nagy érdeklődésre tarthat számot nemcsak vadászati szakkörökben, hanem mindenki előtt, a ki figyelemmel fordul gazdasági életünk megnyilvánulásai felé.

A földmivelésiügyi miniszter intézkedései következtében a m. kir. központi statisztikai hivatal által gyűjtött és feldolgozott adatokból kitűnik, hogy a vadászterületek kiterjedése, a szorosabb értelemben vett Magyarországon, (a társországok nélkül) 46,570.401 katasztrális hold vagyis az ország összes területének 95.15 százaléka s így csupán

4.85 százalék olyan terület van, a melyen a vadászat egyáltalában nem gyakorolható.

A vadászterületet képező összes területből 12.260 község határában 28,557.729 katasztrális hold, vagyis 57.31% az 1883. évi XV. törvényczik 3. §-a értelmében bérbeadásra kötelezett, 18.012.672 katasztrális hold, = 36.84% pedig önálló vadászati jogosultságot élvez. A bérbeadásra kötelezett területből tényleg bérbe lett adva 11.751 község határában 27.838.753 katasztrális hold terület, vagyis 56.81%, míg 509 község határában 718.976 katasztrális hold egyáltalán nem volt bérbeadható. Ezen 509 község közül, melyek határa nincs bérbeadva, a Tisza jobbpartjára 171, a Tisza balpartjára 162, Erdélyre pedig 126 község esik. A Duna jobb- és balpartján, valamint a Tisza-Maros szögén elenyésző csekély a bérbe nem adott terület, a Duna-Tisza közén pedig már minden terület bérlőre talált.

A törvényhatóságok közül legtöbb a bérbe nem adott terület Zemplén vármegyében, a hol 345 község közül 101 és Bihar vármegyében, a hol 379 község közül 103 községben nem lehetett a község határát bérbe adni.

A vadászterületek után, melyek 11.612 községben 6 évre és csak 139 községben vannak ennél hosszabb időre bérbe adva, az 1899 évben vadászati haszonbér címén 1,265.946 korona folyt be, a mi holdankint csupán 3 korona 7 fillér bérnek felel meg. Bármennyire öröndetesnek is látszik tehát a haszonbér-jövedelmnek az utóbbi 10 évben — 22.76%-kal — beállott emelkedése, a holdankinti átlag kétségkívül felette alacsony.

A bérjövodelem legnagyobb része (41.44%) a Duna jobbpartjára esik, a hol katasztrális holdankint 13 korona 12 fillér az átlagos haszonbér; ezt követi a Duna balpartja (22.84%) 8 korona 66 fillér átlagos haszonbérrel: a többi országrészben a holdankinti átlag fokozatosan csökken; a Tisza balpartjára már csak 2 korona 20 fillér átlagos esik.

A törvényhatóságok közül a legmagasabb haszon-

imádkozik. A sátoros ünnepek alkalmára, beteg aszszony fegyőgyulásaért, a királyért. jégverés ellen, szárazság ellen írott kenetes prédikációkat, Istenhez intézett alázatos templomi instanciákat mind elmondta már. Lassu, vontatott hangon, hosszadalmasan. A hideg verejték gyöngyözött a homlokáról. Tíz esztendőre valót imádkozott ma el, legalább is.

Végképpen beesteledett. Már olvasni sem lát a pap. Mig a gyertyával bajlakodik, hogy meggyujtsa, kétségbeesett hangon kiált be a templom nagy csöndességébe.

— Most pedig, kedves hiveim, térjünk át az imádságra! . . .

S az égő fagygyugyertyák pislogó világánál körütekint. De nem lát egyetlen élő lelket sem. A szent cigány úgy eltűnt, mintha a föld nyelte volna el. Gyertyafénynél a kántorral együtt bejárták a templomot, de nem találtak rá sehol. Mig a pap a gyertyát gyujtogatta, a cigány a templompadok alatt, csöndesen, vigyázva, négykézláb mászott el, ki a templomból. Az imádság elől.

Azóta nem is láttak Tengelyesen cigányt a templomban, pedig vasárnaponként tele van annak minden zuga most is. Hétköznapiokon pedig meg-megkondul a harang minden reggel, minden délután: dicsőség a magasságban lakó örök Istennek! . . . De a tengelyesi ember künn imádkozik a tarlón, a pacsirtával, a seregben pedig muzsikálnak. Pakal József is huzza. Egyszer a csapongó, tréfás, szerelmes szép magyar nótákat, máskor meg a Dávid király ájtatos zsoltárait.

ADOMÁK.

Egy okos gyermek. Florenziában vala egyszer egy ötesztendő rendkívül való nagy eszü és éles találmányu flu-gyermek. Medicis Lőrincz elhozata egykor azt a gyermeket, hogy a maylandi követet azzal gyönyörködtesse és megkérde, hogy mit tartana ennek a gyermeknek csaknem természet felett való elmebeli tehetségéről? A követ azt felelé, hogy az ilyen okos gyermekek, ha felnőnek, többnyire ostobákká lesznek. Erre mindjárt monda a kis flu a követnek: Az ur is bizonyosan kicsikórában igen okos gyermek lehetett.

bért Moson vármegye mutatja fel és pedig katasztrális holdankint 35 korona 32 fillért ezt követik fokozatos sorrendben Pozsony, Sopron, Vas, Fejér, Esztergom, Bars, Nyitra vármegyék. Nyugatról kelet felé fokozatosan csökken a haszonbér; Beregben már csak 3 korona 9 fillér, Mára-Marosban 75 fillér, sőt Csikben csak 17 fillér a holdankinti átlagos haszonbér.

A haszonbér jövedelméből 52·81% közigazgatási célra fordítatik 30·40% birtok-aránylag a tulajdonosok közt felosztatik 16·79% pedig egyéb célra szolgál.

Különfélék.

Kérelem. A folyó hó elején kezdődő harmadik évnegyedben hatszáznál több tisztelt olvasónknak kellett volna részben hátralékaikat törleszteni, részben pedig előfizetéseiket megújítani, ennek a kötelezettségüknek azonban mai napig alig egy harmadrész felelt meg, míg mintegy négyszázan még mindig vagy hátralékban vannak, vagy nem újították meg előfizetéseiket. Ismételve hangsúlyoztuk és hangsúlyozzuk ma is hogy csak úgy képes lapunk a hozzá fűzött várakozásoknak megfelelni, ha azt olvasói megfelelően támogatják, miért is ismételten kérjük mindazokat, a kiket illet, hogy előfizetéseiket még e hó folyamán rendezni sziveskedjenek.

Utcák öntözése petrolummal. Kaliforniában legujabban az utcákat egészségi szempontból petrolummal öntözik. Az így meglocsolt utcákon nyáron por, télen pedig sár nem képződik. A petrolum hatása oly tartós, hogy az utcákat minden évben csak háromszor kell petrolummal meglocsolni. A petrolumot e célra fel kell melegíteni és hatása annál nagyobb, minél több szilárd alkatrész van benne. Eszerint hát az utcák locsolására a legolcsóbb fajtájú petrolum a legalkalmasabb. 365 méter szélességnél egy kilométer felöntésére 5500 liter petrolum kell. Kaliforniában, ahol négy koronáért 100 liter petrolumot lehet kapni, ez az öntözés nem is sokba kerül. A kellemetlen szag, amelyet a petrolum terjeszt, néhány nap alatt elmúlik.

A tenger alatt járó hajó. Az, amit Verne harminc év előtt megálmodott, most kezd valóra válni. A franciák tenger alatt járó hajójával, a Narval-lal nagyban folynak a próbák a touloni kikötőben. A hajó gyorsaságát már annyira fokozták, hogy Havre és New-York között lévő utat két és fél nap alatt tehetné meg. Mozgását nem akadályozza sem szél, sem vihar, mert tuvalevőleg a tenger alatt 4—5 méternyire a legnagyobb viharok idején is teljes szélcsőnd van. Ilyen nagy utra azonban a Narval ez idő szerint még nem használható, mert a hajó személyzetének nincsen ilyen hosszú időre való levegője. A legutóbbi próbák alkalmával tizenkét óra hosszat maradt a víz alatt, de a hajó személyzete teljesen kimerült ez idő alatt. A párisi akadémián nemrég foglalkoztak a mesterséges levegő gyártásával, de úgy látszik, ezek a kísérletek nem sikerültek.

A fák villámhárítása. Jonesco Dimitrie rendkívül érdekes kísérleteket tett arra vonatkozólag, milyen a fák villámvezető, vagy ellenálló képessége. A kísérletek révén arra a következtetésre jutott, hogy a fának a villámot illető érzékenysége mindig a zsirtartalmuktól függ. Hogy a fa nedves vagy száraz-e,

az teljesen mindegy. A keményítőben gazdag fák — leginkább a tölgy — magukhoz vonzzák a villámot, az olajos és zsirban gazdag tartalmu fák — köztük a hárs, a bükk — rossz vezetők és a villám ritkán is üt az ilyen fákba. Vannak fák, amelyekben nyáron a keményítő, télen az olajtartalom nagyobb. Tehát nyári zivataroknál veszélyesebbek, mint téli vagy őszi viharok alkalmával. A levelek is nagy szerepet játszanak a villám vezetésében. A szőrös levelek taszítják a villámot, mert minden levél hegyén a fában felhalmozott villámosságnak egy duca van.

Világító tojások. A rovarok közül a szentjánosbogár és a pattogó bogarak petéi világítanak, ha nagyobb mennyiségben vannak egy helyen felhalmozva. Újabb észlelések szerint a gerinces állatok között is vannak olyanok, a melyek világító tojást tojnak. Ilyen világító tojása van a fűrgye gyíknak és a vízi siklónak. A fűrgye gyík tojásainak fénye világoszöld, de ezt csak akkor lehet látni, ha nagyobb mennyiség van nedves helyen összehalmozva. E tojások fényét sokaig annak tulajdonították, hogy a nedves helyen a peték elpusztulnak s a rothadás következtében keletkezik a zöldes fény, mint például redves fáknál. Mivel azonban az ilyen tojásokból is életképes kis gyíkok kelnek ki, világít tehát az egészséges tojás is.

A cár konyhája. A közelmúltban a legfiatalabb nagyhercegnő keresztelője alkalmával a cár konyhája, amely a mi pénzünk szerint nem kevesebb, mint másfél millió koronába kerül, erősen igénybe volt véve. A konyha felszerelése minnd fekete márványból valók, a falak és a menyezet gyönyörű díszítésekkel vannak ellátva. Egy-egy főzőedénynek az értéke körülbelül 1000 korona, míg egy a halak főzésére használatos edény 3000 koronába kerül. A többi konyhai kellék, amelyeknek némelyike tömör aranyból készült s még Katalin cárnő idejéből származik, összesen 200.000 korona értékű. A konyhában 267 ember foglalatosskodik, akiknek jövedelme a gyönyörű berendezéssel teljesen összhangban van. Így a konyhafőnök évi 150.000 korona fizetést huz, míg tíz másodfőnöknek a fizetése 30.000 és 20.000 koronak öztött váltakozik.

Elsülyedt komp. Nagy katasztrófáról ad hírt szászrégeni tudósítónk. A Maros egy kompja f. hó 1-én elsülyedt és tizenegy munkás a vize fulladt. Szombaton a havasi olvadások vízbe megdagasztotta a Marost annyira, hogy a mezei munkásoknak menekülniök kellett az ár elől. Iszonyu rombolással tört át a dus mezőkön az ár, maga alá temetve a parti lakosság reménységét. Ekkor akart átkelni tizenhat mezei munkás ember Vajdaszentiván maros-tordamegyei községből Gernyeszegre, hogy aztán Megyesfalvára menjenek munkába. A kompos látta, hogy a csoport munkás csónakon is átjöhet és csak csónakot küldött utánuk. Mikor beleszálltak, mindjárt veszedelmet sejtettek. a rohanó ár elkapta a csónakot és vissza már nem térhettek, Jajveszékelve kapkodtak erre-arra; a csónak a közeli gáthoz vágódott, felfordult s az emberek víz alá merültek, kik közül tizenegy a hullámsírban lelte halálát. Az eset óriási izgalmat keltett. A holttestek egy részét még nem fogták ki; izgalom, jajveszékülés között keresik hozzátartozóik, amennyire parthoz férhetnek. Amint a parton a komp súlyedését meglátták, rögtön a mentéshez fogtak. A fiatal Teleki Domokos gróf önfeláldozással vetette magát a Marosba, átusztta a vizet és egy tizenegy éves fiút megmentett.

A miglecsi csoda. Miglecs abaujtornamegyei községben egy tízéves leányka, Palsa Róza azt állította, hogy a Szűz Máriát látta megjelenni. A községi lakosok

hittek szavának és a Palsa-kert bucsujáráhely lett. Hire ment a csodakertnek csakhamar a szomszéd községekbe, sőt azontul is és azóta naponként ezrekre menő tömeg gyűlt Migleczre. Erre hatósági intézkedést kért az előjáróság, miután a papság hasztalan igyekezett felvilágosítani a népet. Kassáról Fáy szolgabíró egy szakasz csendőrséggel ment ki Migleczre, ahol a környékből papok njából szétoszlásra hívták fel a népet, de a felvilágosító szavuknak eredménye nem volt. Vasárnap újból igen sokan mentek a környékből még vasuton is Migleczig. Ekkor nagynehezen szétoszlatták a népet. Palsa Rózát a kassai köz. kórházba szállították megfigyelés céljából Migleczen 12 csendőrt hagytak a rend fenntartására.

A gazdagság utja. A szegénység utja tudvalevőleg az, ha az ember többet költ a vagyonából, mint amennyi telik. A gazdagság utja pedig az, ha az ember kevesebbet költ, mint amennyit szerez. Éppen csak idő kell e két ellentétes procedurához és akkor föltétlen bizonyossággal bekövetkezik, hogy az egyik esetben a gazdagból szegény, a másikban pedig a szegényből gazdag ember lesz. Hogy azonban a meggazdagodás művészete vagy tudománya lehetőleg közkincsévé legyen az embereknek, Amerika milliomosait meginterjúvolta egy jószívű zszurnaliszta és most közzé teszi a nagy vagyon szerzésének gyakorlati módozatait Ime. Collis P. Huntington szerint a milliókra vágyódó üzletember csak úgy érheti el a célját, ha hallgatag, elzárkózott, titoktartó, terveiről, ötleteiről nem informál senkit D. O. Mills a takarékoságot jelöli meg célhoz vezető módozatnak s ezenfelül a jó „szimatot“, amely képessé teszi az embert arra, hogy az előnyös és hátrányos spekulációkat megkülönböztesse egymástól. Andrew Carnegie öt pontba foglalja a meggazdagodás titkait és pedig a következőkbe: Vállalkozó szellem, nyíltság, világos akarat, takarékoság és tervszerű eljárás. John Wanamaker pedig azt az utbagazítást adja azoknak, akik az ő példáját követni akarják, hogy: csupán az egészséges ész szavára kell hallgatni és erélyesen törekedni a cél felé. A meginterjúvott gazdagok után most szegény ördögöket akar kikérdezni az amerikai zszurnaliszta s számszerűen fogja kimutatni, hogy hányan követték a milliomosok jó tanácsait — megfelelő eredmény nélkül.

Asszonyok párbaja. Páris egyik varétészinpadán egy idő óta két testi-lelki jó barátnő énekel: Carmen d'Athènes és Joa Daubray. Hanem jött egy napon Jallgev Adnen Colin, az excentric és ezzel vége lett a két énekesnő benső nagy barátságának. Az excentrik csudaszép legény volt, megbabonázott sok nőt azok közül is, a kik nézőtérre jártak, de különösen veszedelmessé lett a két énekesnőre. Halálosan beleszerettek mind a ketten. s egy napon Carmen végre így szólott.

Ez így nem mehet tovább! Vivjünk párbajt s így egyikünknek meg kell halni.

A másik szerelmes hölgy elfogadta a kihívást s a párbaj megtörtént Páris mellett egy kis erdőcskében. A golyók csatornát hasítottak a levegőben, sebesülés nem történt, de a durrogástól figyelmessé lett egy cirkáló őrzár, amely a párbajozó dámákat a rendőrségre vitte. A biztos felvilágosította őket nevetséges eljárásukról, mire a szerelmes hölgyek egyszerre sóhajtottak fel:

De mikor olyan nagyon szép az az ember, biztos ur!

A festett pillangók. Ma amikor a hamisított tejnek, vajnak, tojásnak és hamisított mindennek az ide. jét éljük, kit lepne meg hogy a pillangókat is helyesebben a pillangók színét is hamisítják Vannak pillangófajták, amikért a szenvedélyes gyűjtők jó pénzt adnak, mert

buja színekben egész rajzolatok ékeskedjenek a szárnyaikon. Hanem ilyen pillangó kevés akad. Az élelmes amerikaiak segítenek ezen a hiányon és a kereslet s a kínálat közti aránytalanságot megszüntetendő, hajszálfinom ecset segítségével jó tartós, nem fakuló és nem is mosható fémfestékekkel színesítik meg a pillangók szárnyait és rajzolnak rájuk szeszélyes kacskaringókat. Egy kiváló természettudós jött ennek a nyomára s érdekes, hogy finom kézimunkáról lévén szó, csakis nőket használtak a pillangók megfestéséhez.

A déli harangszó. A minden délben felhangzó harangszónak felemlítésre érdekes történelmi háttere van. Nevezetesen midőn 1456-ban a keresztény hadsereg Hunyadi János és Kapisztrán János vezetése alatt az Al-Dunánál gyülekezett, hogy a II. Mohamed szultán fővezérlete alatt Belgrád ellen nyomuló török hadseregnek útját állja és a kereszténységet és hazánkat megvédelmezze, III. Calixtus pápa elrendelte, hogy az egész keresztény világban délben harangozzanak s e harangszóra a nép imára kulcsolja össze kezeit a keresztény fegyverek győzelméért. Az 1456-ik július 20-án vívott véres csatában a keresztén csapatok a török hadakat csakugyan tönkrevették. A győzelem híré a pápa augusztus 6-án vette, és meghagyta, hogy az örömhír emlékére a déli harangszó örökké fönttartsassék.

Szerkesztői üzenetek.

Bali József urnak, Nagyhegyi pusztá. A 37-ik számban levő hirdetményt Ön rosszul értette. Ott arról van szó, hogy azok, kik valamely erdőőri szakiskolába óhajtják magukat felvétetni, nyujtsák be kérvényeiket f. hó 15-ig a ministeriumhoz. A mi már most azt a panaszát illeti, hogy lapunkban gyalázva vannak a magántanulás után vizsgázók, ebben ismét nagy a tévedése, mert az olyanok ellen, kik bár magán úton készültek az erdőőri vizsgára, de máskülömben megfelelő általános műveltséggel bírnak, soha kifogást nem tettünk, sőt akárhányszor magunk hangoztattuk, hogy az ilyenek között akad számos olyan képzett erdőőr, hogy hiába keresnők párját a szakiskolások közt. Mi a protekcióival levizsgáló olyan elemeket ostarozzuk, melyek csak szégyent hoznak az erdészti altiszti testületre s ebben — úgy hisszük — minden józanul gondolkodó altiszt igazat fog nekünk adni. Külömben a kinek nem inge, ne vegye magára. **Nagy István** urnak, Moson. **Gere Antal** urnak, Parkastorok. **Nagy György** urnak, Bezdán. Előfizetések beérkeztek. **Balogh György** urnak, B. Ujfalu. Előfizetve szeptember 15-ig **Krébesz Géza** urnak, B. Mocsár. **Duffung János** urnak, Fiad. Előfizetések szeptember hó végén járnak le, **Többeknek**, A hozzánk intézett számos kérdésre legközelebb válaszolunk vagy levélben, vagy a szerkesztői postában.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó
Podhradszky Emil.

TÁBLÁKAT.

Erzsébet emlékfák megjelölésére, Legeltetési és más tilalmi táblákat bármely nyelven, esetleg egyszerre három nyelven is tartós anyagból, lemoshatlan festéssel legutányosabban készít

Winkler Gusztáv
Szászsebesen.

Árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.

Első rangu egyenruházati intézet

Blum és Társa

Szerb kir. udv. szállítók. Ő cs. és kir. Fensége József Főherceg udv. szállítói.
A nagyméltóságu Földmívelésügyi m. kir. Ministerium hivatalosan megbízott
erdészeti egyenruha szállítói.
Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

BUDAPEST IV. Belváros, Sütő utca 2. szám, a Szervitater sarkán.

Saját műhelyeink a házban: Sütő utca 2, Szervita tér 8, Hajó utca 3.

A XVIII. számú, kimerítő tartalmu árjegyzékünk közrebocsajtása alkalmából ajánljuk legkészségesebb szolgálatainkat, minden néven nevezendő, — mesteri szabásu, izlésteljes csinos kiállításu

ERDÉSZETI és ERDŐ ALTISZTI EGYENRUHÁK

nemkülönb felszerelési cikkek szállítására.

Hivatalos uton részletfizetésre

is eszközölhetők a megrendelések; az ily megrendeléseket, hosszas gyakorlatunk alatt, — a betekinthező számos elismerő nyilatkozatok tanúsága szerint, — mindenkor, az igen tisztelt megrendelők legteljesebb megelégedésére hoztuk kivitelbe.

POLGÁRI RUHÁK

a legujabb francia es angol divat szerint, szinte jutányos árban készítettnek. — Vevőink kényelmére bármely szakmánkba nem vágó cikket készsággel beszerezünk és a vidéki megrendelések kivitelére különösen kiváló gondot és figyelmet fordítunk,

Övjuk igen tisztelt megrendelőinket oly czégektől, kik olcsó reklám árak által régi vevőinket megtesztetni óhajtják, miután jutányosabb árt csak is az anyag és kiszolgálás rovására nyújthatnának. Kívánatra ingyen és bérmentve küldjük meg árjegyzékünket és a hivatalos megrendeléshez szükséges részletfizetési megrendelési ívet. Bármily csekély megrendelés is a lehető legnagyobb figyelem és pontossággal lesz kiszolgálva.

Kiváló tisztelettel

BLUM és TÁRSA

Szerb királyi udvari szállítók.

Ő császári és királyi Fensége József főherceg udvari szállítói. A nagyméltóságu Földmívelésügyi Ministerium hivatalosan megbízott erdészeti egyenruha-szállítói. Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

Jutányos árak.

STEGMANN JÁNOS könyvnyomdája
Szász-Sebesen

elvállalja minden könyvnyomdai munka gyors és csinos elkészítését a legolcsóbb árak mellett.

Névjegymegrendeléseknél mintával is szolgálók és azok a megrendelés napján eszközöltetnek.

MÁGYARHON ELSŐ LEGNAGYOBB és LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

BRAUSWETTER JÁNOS

SZEGEDEN
CS. és KIR. KIZÁRÓLAGOSAN SZAB.
KRONOMETER- és MŰ-ÓRÁS
FELTÁLLÓJA A REMONTOIR
INGAÓRÁKNÁK STB. STB.

ÓRÁK, ÉKSZEREK
10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL
KESZPENZÉRT, VALAMINT
RÉSZLETFIZETÉSRE

JAVÍTÁSOK 5 ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT.

KÉPES ÁRJEGYZÉK 2000 ILLUSZTRÁCIÓVAL INGYEN és BÉRMENTVE.

Dr. Lendl Adolf
világhírű

zoologiai laboratoriuma elvállal szárnyasokat és szörmés vadat kitömésre.

Jutányos árak, kitűnő munka, művészies kivitel.

Budapest, II. Donáti u. 7.

A természet és Halászat

állattani, vadászati és halászati képes folyóirat. Egy évre 6 kor. Megjelenik havonként kétszer.

Mutatványokat ingyen küldünk.

Nyomatott Stegmann János könyvnyomdájában Szászsebesen.